

PAPER DETAILS

TITLE: Ceza ve Infaz Kanunu Tasarisi

AUTHORS: Yılmaz GÜNAL

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37314>

CEZA ve İNFAZ KANUNU TAS

«Toplumun intikam duygularını tatmin etme esasını öngören» eski ceza hukuku anlayışı ve onun yerine «suç işleyenleri kişiliğine uyarı ve çalışma yollarıyla ıslâh edip, kendilerini toplumun yararına sür haline getirme ilkesine dayanan» bir infaz kanunu Batı ülkelerince benimsendiği, ayrıca ceza evleri, ra, nadim ve ıslâh olmuş suçlunun takip ve kontrolünde kabul edilmiş olduğu tasarının gerekçe kısmında bütünü ağırlığın cezaevlerinde toplanmış ve yanında hükümlü ve tutukluların sağlıklarını korumak dilerine asgarî hayat şartlarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Tasarının hazırlanmasına önemli nisbettir. Tasarı teklifinde ise mevcut durum şu ana kadar devam etmekte idi: «tamamiyle tatbik imkânı bulan

cuk Mahkemeleri hakkındaki Kanun Tasarısı 1963 Tasarısının umumî hükümlerinde Ceza Kanununda yer alan bir seri hükümlerin Ceza Kanununda veya nizamnamede yer alması gerektiği «...» ler ışığı altında ise şunların bir tasarıya girilmesi. Mevcut aşırı cezaevi nüfusunu, bilhassa kırsal nüfusu azaltmak ihtiyacı ve zaureti; malî kaynakların etkili şekilde kullanılması; hükümlerin formüllerle mümkün olduğu kadar kısa süreli hapis cezası ile cezası sistemiyle ikamesi ve bu tip hapis cezası için tedbirlerin mevcudiyeti; farklı nevideki hapis cezalarında birleştirilmesi; cezaî cezaların (asgarî hadde indirilmesi; müterakki mahkûmların teşkil eden hücre sisteminin kaldırılması ve mahkûmların teminin kurulması; polis nezaretini ihtiva eden mahkemelerin merteye elâstikî ve tesirli bir emniyet tedbirleri ile cezaevlerindeki şartlar kadar, personel sergisi ve mahkûmlarının ıslâhı; cezaevleri ve ıslâhevlerinde mahkûmların le, sosyal yardım uzmanlarının tesisi; açlık ve hastalıkların tedavisi; adedinin yavaş yavaş artırılması; esaslı bir mahkûmların cezaevinde mahkûmların çalıştırılması ve terakkisi; deneme müessesesi ile (probasyon) bir tecil müessesesi, Fransa, Belçika, İsveç gibi olduğu gibi; müsaade sistemi ve bir dereceye kadar sosyal yardım ile ikmal edilen genişletilmiş ve fazlaca koruma müessesesi».

ğ u hatırlatılırsa, 25.000.000 Türk lirasından leri bütçesinin % 38 inin her yıl bu ma muhafazaları ve yiyecekleri için müşahed nin ve kısa süreli hapis cezalarına altern yonel bir şekilde tatbik ve organize edildi de, bu mahkûm ve masraf sistemi 2/3 nish suretle elde edilen 17.500.000 Türk Lirası ne sarfedilecektir. Ceza ve Tevkifevleri C vaziyet ve onun ıslâhı zaruretinden malûn lerle meselâ: İngiltere, Fransa, Belçika, İs kayese edilerek, 100.000 mahkûm nüfusu yenin en büyük cezaevi nüfus indeksine s 1962 yılında verilen mahkûmiyet hükümler ve ancak % 1.8 i üç yıldan fazla idi. Bu h nu düşünüldüğü gibi ciddî olmamakla beraber ki nüfus miktarının, İtalya, Fransa, İngiltere mî nüfus miktarı Türkiyedekinden fazla o nüfus miktarından yüksek olmasına sebebi nüfustaki artışta ilâve edildiğinde 1975 yılı bit kalmak şartıyla, aşağı yukarı 32.000.000 mahkûmlara harcanacaktır. Bu durum cidd olacaktır. «Tasarının gerekçesi ise aynı dü bul ederek durumu 1963 rakkamlarına göre Şöyleki:» 1963 yılında cezaevlerindeki mevinun % 40 ına tekabül eden 71.690 nını tutu

çalışma sisteminin malî yetersizlik dolayısıyla cezaevlerine doğrudan yöneltilenmiyeceğine tema

Kısa süreli cezaların leh ve aleyhinde ceza hukukunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Suçu önlemediği, genel önleme hassasının olma lî külfet yükleyip, cezaevlerini doldurduğu, s tasnif edip ona göre bir infaz sisteminin tatbi diği ileri sürülmüştür. Buna mukabil cezanın ceza olduğu ve birçok kimseleri suç işlemekte nun cezasız kalmaması prensibini sağladığı, s nî olduğu, hukuk duygusuna uygunluğu iddia kısa süreli hapis cezasının aleyhindedir. Halb kısa süreli hapis cezalarının kaynağı biraz da hakkını yerinde kullanmamaları, cezanın asgar bir mütesep hak gibi kabul etmeleridir. Ayrıc rılan af kanunları da buna eklenmektedir.

Diğer yandan şöyle bir sual hatırlanabilir: ceza kanunu haricinde yapılması doğru mudur? Bu soru hakkında bir ceza kanunu reformu içinde mutâlâa ed geniş etkilerde bulunan tekliflerden biri bu ayrı şu gerekçelerle benimsemiştir: «Mevcut temay zaî tedbirlerin ceza kanunu hariçinde yapılması asıl sebebi de Ceza Kanunu reformunun zor olu tedbirleri tanzim eden müstakil bir kanun yap

katta boşluk ve güçlükler doğacaktır. celerken bu hususa ayrıca temas edece

Tasarının gerekçe kısmında da belisuslar kabul edilmiştir: «Cezaların şahrak, infazında şahsileştirilmesi; hücrekümlünün ahlâkî temayulünü, hakkındamini tâyin ve tesbit etmek üzere bir nkapalı cezaevi yerine, açık ve yarı - açık sür'atle çoğalmakta olan hükümlü adeçdaha verimli kullanılması, insan gücünimanın bütün kötülükleri önliyecek bir dan hareketle, hükümlerin tamamına ş,kâmesi; bazı hallerde hükümlülere izinsuslar değişik şekilleriyle kabul edilmigışiklikler yanında, kısa süreli hapis cekendisini ıslâha imkân verme ve mümkyerine elâstikî bir para cezası veya buuygulanması; bir daha suç işlemiyeceğikümlülerde tecil süresinin genişletilmeslinin tanımlanan ıslâh ilkesine uygun, ceza ve ıslâh evlerinde özel servislerin kalınmıştır. Bu prensiplerin bütün Batımış prensipler olduğu da ayrıca belirtil

lar veren sisteme uyulmak suretiyle hürriyeti para cezalarının ve emniyet tedbirlerinin niteliği bu cezaların yeni bir infaz şekli ve suretlerini. İnfaz Kanunu Tasarısında, infaz yönünden cezalar özellikle hürriyeti bağlayıcı cezalar Uzun ve Kısa re ikiye tefrik edilmiş bulunmaktadır. Diğer bir ceza Kanununda sayılan cürümlere mahsus cezalar mevzu cezalar aynen bırakılmış, yukardaki tasarı nünden ele alınmıştır» denmektedir.

Bununla beraber Tasarı geçici birinci maddesi mahsus bir ceza olan «sürgün» cezasını kaldırarak hususî kanunlarda bulunan sürgünler içinde ayırt edileceğine de işaret etmiştir. Ayrıca yine geçici maddesi, diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümler içermektedir. Sürgün cezalarının kaldırılmasında katılmaktayız. Zira gerçekte «insan haysiyetini zedelemesi ve hükümlüyü sefaletle mâruz bırakması şerefli medenî memleketler tarafından peyderpey kaldırılmaya göz önünde tutularak kaldırılması»nın isabetli olduğunu bul ediyoruz (2) fakat tasarının «Türk ceza kanunlarına mahsus cezalarla, kabahatler için mevzu bırakılmıştır» ifadesinde isabet yoktur. Çünkü geçici değişiklik daha doğrusu ilga getirmiştir.

tinmiştir. Yalnız gebe kadınlar doğurmadıkça
 çar olanlar iyileşmedikçe ölüm cezası infaz edile-
 mun mensup olduğu din ve mezhebin hususi
 lunulamıyacağını belirtmekle yetinmiştir. Hal-
 nun bu husustaki hükümleri daha etraflı ve t-
 me ile getirilecek infaz şeklinin ne olacağı i-
 Yalnız «gizliliğin» esas olduğu belirtilmektedir.

Hürriyeti bağlayıcı cezalar ise uzun ve kısa
 ikiye ayrılmıştır. Uzun süreli olanlar ise müebb-
 bileceklerdir. Müebbet ölünceye kadar devam
 altı aydan daha fazla süre ile hürriyeti bağlay-
 ırtılmıştır. Altı aya kadar olanlar, altı ay d-
 yeti bağlayıcı ceza olarak kabul edilmişlerdir.

Tasarı kısa süreli hürriyeti bağlayıcı ceza
 nabilecek cezaları belirtmiştir. Bunda gerekçe
 diği gibi «cezaların şahsileştirilmesi prensibini
 şekli olmak üzere, bu maddede sevk edilmiş ol-
 ların aynen tatbiki sonucu, ceza evlerinde h-
 hükümlülerin ıslâhı yoluna gidilmesinden
 sistem terk edilerek, onun yerine kısa süreli h-
 zalarda suçluyu kendi denetim ve gözetimi a-
 hususta hâkimin takdir yetkisi de genişleterek
 dirde, bu kabil hürriyeti bağlayıcı cezalar yer-
 dede sayılan tedbirlerden birinin uygulanması

Böylece altı aya kadar hapis cezasını veya cürümlerden dolayı hapis yatma ve ni olarak yükselmesi yerine bu tedbirlerle islâhın daha iyi sağlanacağı inançı tasarıda sa süreli cezaların eğer iyi bir infaz sistemi olmayacağı kanaatını benimsiyoruz. İnfaz ranişla mahkûmların % 91 ini serbest bıraksokmıyarak alternatif tedbirlerle sağlanaca sarrufla gerçekleştirir görünmek pratik v bir çözüm olabilir. Fakat acaba yurt çapında kaç milyon eder? Âdil, mutlaka tatbik edil de olsa, genel ve özel suçu önleyici bir fa etmek bir İtalyan cezacısının (4) deyişiyle de şüpheye düşmektedir» .

Yalnız şunu belirtelim ki tasarı teklifle alternatif cezalara nazaran Kanun Tasarısı alternatif tedbirler her ne kadar o tasarı te altında kalmış ise de bu günkü haliyle daha durma gayretini taşımaktadır. Zira bahsetti teklifinde ise, 7 inci maddesinde şu alternamekte dir:» altı ay hapis cezasını müstelzim hapis cezası yerine aşağıdaki tedbirler hü suçlunun ikametgâhında olmak üzere Devle de, İktisadî Devlet Teşekküllerinde mecburi

tedbirlerin ikamesini kısa süreli de olsa nu iyi bir infaz, sistemi içinde, ekonomik gelişmeye ulaştığı yerde ve iyi bir ceza in işlediği yerler de kabul etmemizden başka oyunların tatbikatta güçlükler doğuracağı elde yeterli personel olmaması dolayısıyla meddiği kontrol edilemeyecektir. Büyük şen bir ehliyet kontrolunu gereği gibi yapıtıap ve surat kontrolunu yapamadığını ka den bazılarının nasıl riayet edildiğini kon bir personel kadrosu gerçekleştirilirse mes kanunumuzda da meselâ tasarının 4 üncü da bahsetmiş olduğu «altı ayı geçmemek ü metlerinde İktisadî Devlet Teşekküllerinde zer 19 uncu ve 53 üncü maddesinde h bik kabiliyetleri çok azdır. Mahkûmu dışa rastlanılan güçlüklerden en mühimi yeteri su bulunmaması ve gerekli emniyet tedbi ni olmakta idi. Tasarıda bir nevi tekrar ta eskisinden daha iyi neticeler vermesi masını temenni ederiz.

Para cezalarının tarifi, tesbiti ve yeri

Tecil

Tecil hususunda da Tasarı yeni hükümler getirir. C. K. nın 89 unru maddesindeki esasa sadık kalındı. Tasarı gerekçesi hâkimin takdir yetkisinin sınırlarını belirtmekle yetinmiştir. Buna göre cezaların nevi altı aya kadar ağır hapis veya bir yıla kadar hapis hallerinde tecilin mümkün olduğu belirtilmektedir. Tecil buri değil ihtiyaridir.

Hazırlanan tasarı tekliflerinden bir tanesinde iki seneye kadar hapis cezası ön görülmekte idi. Bunununumuzun maddelerini taradık iki yıla kadar hapis teşkil eden cezaları nazarı itibare aldık bu teklife içine girdiği için. Buna göre Ceza kanunumuzun mahkûm tiren maddelerinin % 64 nün tecil sınırı içine girdiğinden dolayı mahkûm olunacağını gördük. Ayrıca ağırlık sene hapsi gerektiren cezalar, cezanın şahsileştirilmesi sebepleriyle yine iki seneden az mahkûmiyeti gerektiriyor şündük. Bunları da % 10 kabul edersek, ceza kanunumuzda tatbik edilmeyecekti. Geriye kalan % 26 sı içinde «Devlet şahsiyetine karşı işlenen suçlar» gibi az tatbikat % 6 kabul etsek, ancak ceza kanunumuzun en iyisi % 20 si tatbik edilebilecektir. Böylece Tasarı isabetli, bu iki yıllık müddeti kabul etmemiştir. Yalnız tecilde tatbiki olması gereken deneme müddetinin yine bes sene ol-

CEZA VE İNFAZ KANUNU

alması doğru ve isabetli değildir. Ayrıca M -essesesiyle bu yeni getirilen durum aras kurulması da isabetli olurdu. Zira mahke dürüst yaşayışını tevsik eden bir kimse yoluyla ancak adlî sicile mahkûmiyeti bak haklarının iade edildiğine dair kayıt düş olduğu bu durum ceza kanunumuzdaki irtibat ve hakkaniyete aykırıdır (6).

Kısa süreli cezaların yerine getirilmesi

Talep üzerine ikametgahta 65 yaşın ları müsait olmayanların cezalarını ika kabul edilmiştir. Bu husus ceza kanun kadın ve küçüklere tanınmıştı. Tasarı bu sebeblerle manisi bulunanlara tanımıştır. bir davranıştır. Ayrıca hükümlülük süresi Cuma günleri en geç 19 da girip pazar gü suretiyle bir ceza evinde cezanın çekebile cerret hüküm olarak bu davranışta isabe göz önünde bulundurmak zorunludur. Me da. Cezaevlerinde çeyrek asra yakın bir m diğerleri gibi beyan ettiği husus üzerinde

Ayrıca hürriyeti bağlayıcı cezalardan biri mahkûmiyet müddetinin 1/5 ini iyi halle geçirilen sebeplerin meydana getirdiği durumlarda kadar izin verilmesini bunun mahfuzen veya sınırlı bir şekilde olabileceğini tasarı ön görmektedir. Mahkemelerde bulunanlardan mahkûmiyet müddetini geçirenlere tesbit edilecek esaslar dahilinde Aynen tasvibi ile izin verilebileceği kabul edilmiştir. Bununla birlikte tümünde hakim olan insancıl düşünüşe ulaşıldığı takdirde suçlunun islâhı üzerinde olumlu bir etki çağırır. Fakat tatbikatta zorlukları vardır. Bilhassa personel bakımından ve durumun tesbitinin gösterilmesi yönünden.. Ayrıca bizce Adalâtın hususunda tasvip ve iznine lüzum yoktu. Cezaevleri 12 kişilerden meydana gelecek mahalli komisyonlar tarafından çok daha isabetli olurdu. Çünkü en yakın şerhinde bu işe nezaret ve eğitim işiyle meşgul olan personelleridir. Yalnız bunu savunurken mahallî bir personel reformunun yapılmış olmasını da kabul ediyoruz. Gerçi bu günkü cezaevleri personelleri bu işe kendini adanmış bir cezaevi müdürünü değil, sadece davasına inanmış, maddi ve manevi hiçbir şeyini cezaevine ve sakinlerine hasredebilen müfettişler bulundukları müesseselerin» iyi sonuçlar sağlıyorlar. Fakat tatmin edilmiş ve yetistirilmiş bun-

Ayrıca ceza sonrası müesseselerine b salıvermede 15 gün öncesi hükümlülere, sağlayacak ve iş temin edebilme imkânla verilmesi esası da kabul edilmiştir. Bunc cezasını bitirmek üzere olan hükümlü bu sı müesseseler kurulmazsa ve yalnızlığına rar dönme çabasında olduğu bu ilk gün çok daha müşkül şartlarda bu gün genelli hükümde bir fanziden başka hiçbir şey ol

Noksanları olmakla beraber insancıl «Ceza ve İnfaz Kanunu tasarısı», bir değ bunun fiili olabilmesi için beraberinde ve süre sonra zorunlu diğer reformları da p takdirde tatbikatı olmayan bir kanun ola Yine ümit ederizki taksirle işlenen ve cür öngörülen ağır hapis cezalarının müddeti zasına çevrilebilme imkanı da iyi bir tatbi olanları himaye eder bir mahiyet olmaz.

Millet Meclisince kabul edilen tasarının kanunlaşması, kendinden beklenen netice getiremeyeceğinin de önşartıdır.